

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2924/2019
25.10.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Зоране Делибашић, Божидара Вујичића и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених А.Д. „ББ“ ... и А.Д. „ВВ“ ..., ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2756/18 од 04.04.2019. године, у седници већа одржаној 25.10.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2756/18 од 04.04.2019. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2756/18 од 04.04.2019. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2666/17 од 23.04.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог А.Д. „ББ“ ... за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2666/17 од 23.04.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно исплате за период од септембра месеца 2014. године закључно са децембром 2017. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада појединачне месечне износе наведене у том ставу изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког износа па до исплате. Ставом другим изреке је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно исплате за исти временски период на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор појединачне месечне износе наведене у том ставу изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког износа до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је „алтернативни“ тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно исплате за исти временски период на име накнаде трошкова за исхрану у току рада појединачне месечне износе наведене у том

ставу изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног месечног износа па до исплате. Ставом четвртим изреке је одбијен као неоснован „алтернативни“ тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно исплате за исти временски период на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор појединачне месечне износе наведене у том ставу изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног месечног износа па до исплате. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж1 2756/18 од 04.04.2019. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду у ставу првом, другом, трећем и четвртим изреке. Ставом другим изреке, одбијене су жалбе тужених и потврђено решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке ожалбене пресуде. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде ревизију је благовремено, преко пуномоћника, изјавио тужилац због погрешне примене материјалног права, а ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања актуелне судске праксе судова у Републици Србији, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени А.Д. „ББ“ ... је доставио одговор на ревизију.

Применом члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18 – у даљем тексту: ЗПП), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије, Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је мишљења да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца применом члана 404. став 1. ЗПП имајући у виду различиту праксу апелационих судова у истој правној ситуацији, што указује на потребу одлучивања о ревизији, као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе апелационих судова, због чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијену одлуку применом члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

Тужилац тужбом поднетом 19.09.2017. године, а преиначеном поднеском од 20.03.2018. године, потражује накнаду због неисплаћеног регреса за годишњи одмор и накнаду трошкова за исхрану у току рада за период од 01.09.2014. године до 25.12.2017. године. У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је

тузилац био запослен код туженог А.Д. „ББ“ ... до 01.09.2015. године када је након статусних промена туженог премештен код туженог А.Д. „ВВ“ ... на послове ... у Секцији за ..., ОЈ за Закључени уговор о раду и његови анекси предвиђају да запослени имају право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. Анексом Колективног уговора је уговорено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, те је измењена и одредба 61. Колективног уговора одредбом члана 5. став 6. анекса и уговорено је да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У обрачуну зараде тужиоца висина утужених накнада није исказана у номиналном износу. Судски вештак је за спорни период урадио 2 варијанте обрачуна и то према одредбама Општег колективног уговора из 2008. године и према одредбама Колективног уговора из 1995. године, који је био важећи 2002. године, када је тужени А.Д. „ББ“ ... последњи пут исплатио трошкове исхране и регреса одвојено од зараде и приказао у обрачунским листићима исплаћене износе по тим основима.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев за исплату по траженим основама са образложењем да без обзира што висина спорних трошова није номинално изражена, не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима, с обзиром да је слободном вољом, према наводима нижестепеног суда, учесника колективног преговарања баш тако уговорено, као саставни део основне зараде запослених, па спорно право запослених није било утрђено на неповољнији начин општим актима туженог од начина прописаног одредбом члана 118. Закона о раду. Нижестепени судови су мишљења да нема одговарајућег акта који би био инструмент за другачију реализацију тражених накнада јер се Општи колективни уговор из 2008. године и Колективни уговор из 1995. године не могу применити у конкретном случају будући да ниједан није био на правној снази у утуженом периоду.

Ревизијом тужиоца се основано указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС”, бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Сл. Гласник РС“, бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1.

Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006 године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006.године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. Притом, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку није ни донео. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити закључак нижестепених судова да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказао у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да је тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора.

Како је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Захтев туженог А.Д. „ББ“ ... за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен као неоснован с обзиром да одговор на ревизију није обавезан, ни нужен у поступку по овом ванредном правном леку, те је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић